

ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความยินดีในการจ่ายบริการสุขภาพของผู้มารับบริการ
คลินิกอายุรกรรม แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลสงขลา
ผู้เขียน นางเพ็ญศิริ อัดดาวงศ์
สาขาวิชา การวิจัยและพัฒนาระบบสาธารณสุข
ปีการศึกษา 2546

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงอธิบาย (explanatory research) วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความยินดีในการจ่ายค่าบริการสุขภาพของผู้มารับบริการ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความยินดีในการจ่ายค่าบริการสุขภาพของผู้มารับบริการคลินิกอายุรกรรม แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลสงขลา เลือกตัวอย่างโดยใช้หลักความน่าจะเป็นแบบแบ่งชั้น คือ โดยวิธีการแยกตัวอย่างตามบัญชีจำแนกโรคระหว่างประเทศ ฉบับแก้ไขครั้งที่ 10 (International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problem : ICD-10) ได้ขนาดตัวอย่างจำนวน 398 ราย เก็บรวบรวม ข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ ซึ่งตรวจสอบคุณภาพความตรงของเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน หาค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity Index : CVI) เท่ากับ 0.90 และ หาค่าความเที่ยงด้วยวิธีของครอนบาค แอลฟา (Cronbach's alpha) ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา เท่ากับ 0.80 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ด้วยสถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติ การวิเคราะห์การจำแนกหมู่ (Multiple Classification Analysis : MCA)

ผลการวิจัย พบว่า ผู้มารับบริการสุขภาพคลินิกอายุรกรรม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 70.9) มีอายุเฉลี่ย 55.09 ปี สถานภาพสมรสคู่ (ร้อยละ 65.1) ระดับการศึกษาซึ่งน้อยกว่าหรือเท่ากับมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 77.1) ประกอบอาชีพแม่บ้านหรือไม่ได้ประกอบอาชีพ (ร้อยละ 38.9) รายได้ของครอบครัวเฉลี่ย 12,650 บาทต่อเดือน มีประสบการณ์การรับรู้ลักษณะการเจ็บป่วยว่าเป็นโรคเรื้อรัง ในรอบหกเดือนการใช้บริการ มีประสบการณ์มารับบริการเฉลี่ยประมาณ 3.5 ครั้ง การมีสิทธิในการรักษาพยาบาล คือส่วนใหญ่มีสิทธิสวัสดิการข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 38.9) เหตุผลสำคัญในการมารับบริการเนื่องจากการเข้าถึงบริการด้านการเดินทางสะดวกและการใช้สิทธิบัตร (ร้อยละ 72.6 และ 56.3 ตามลำดับ) และระยะทางจากบ้านถึงโรงพยาบาลเฉลี่ย 17.28 กิโลเมตร ใช้เวลาในการเดินทางเฉลี่ย 34.24 นาที ผู้รับบริการประมาณราคาค่าบริการของโรงพยาบาลเฉลี่ย 692.34 บาท ส่วนราคาค่าบริการสุขภาพจริงตามใบคิดเงิน เฉลี่ย 679.99 บาท

สำหรับความยินดีในการจ่ายค่าบริการสุขภาพของผู้มารับบริการ เมื่อได้รับบริการจากคลินิกอายุรกรรม แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลสงขลา เท่ากับ 468.05 บาท และยินดีในการจ่ายเมื่อได้รับความสะดวกความปลอดภัยในสถานที่จอดรถของโรงพยาบาลสำหรับรถยนต์ และรถจักรยานยนต์ เท่ากับ 11.21 บาท และ 7.05 บาท ตามลำดับ

ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความยินดีในการจ่ายค่าบริการสุขภาพ พบว่า สิทธิในการรักษาพยาบาล และประสบการณ์การรับรู้ลักษณะการเจ็บป่วย มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โดยสัดส่วนความแปรปรวนของความยินดีในการจ่ายค่าบริการสุขภาพ ที่สามารถอธิบายได้ด้วยตัวแปรสิทธิในการรักษาพยาบาล ($\text{Eta} = .074$, $\text{Beta} = .069$) มีมากกว่าประสบการณ์การรับรู้ลักษณะการเจ็บป่วย ($\text{Eta} = .029$, $\text{Beta} = .032$) และมีค่าเฉลี่ยรวมความยินดีในการจ่าย เท่ากับ 385.22 บาท ซึ่งเมื่อจัดลำดับความสำคัญ พบว่า สิทธิในการรักษาพยาบาลของผู้มารับบริการกลุ่มที่มีสิทธิสวัสดิการข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีความยินดีในการจ่ายค่าบริการสุขภาพสูงที่สุด (เฉลี่ย 1,537.62 บาท) และกลุ่มที่มีประสบการณ์การรับรู้ลักษณะการเจ็บป่วยเป็นโรคเรื้อรัง มีความยินดีในการจ่ายค่าบริการสุขภาพ รองลงมา (เฉลี่ย 1,523.58 บาท) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยบางส่วน ส่วนตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความยินดีในการจ่ายค่าบริการอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ได้แก่ อายุ เพศ การศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส รายได้ครอบครัว ปัจจัยการได้รับบริการ การเข้าถึงบริการ และการรับรู้สุขภาพ

Thesis Title: Factors Related to Willingness of Service Recipients in Paying for Health Services at the Medicine Clinic of the Out-Patient Department, Songkhla Hospital

Author: Mrs. Phensiri Atthawong

Major Program: Health System Research and Development

Academic Year: 2003

Abstract

The objectives of this explanatory research were to find out willingness of service recipients of health services and factors related to willingness of service recipients in paying for health services at the Medicine Clinic of the Out-Patient Department, Songkhla Hospital. The subjects were selected using a stratified random sampling method in which 398 subjects were selected according to the 10th revised edition of the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems: ICD-10. Data were collected using an interview form that had been tested for its validity by five experts. The content validity index obtained was 0.90 and the Cronbach's alpha was 0.80. The data were analyzed using descriptive statistics i.e. frequency, percent, mean, and standard deviation. Multiple classification analysis was also conducted.

The results of the study revealed that most service recipients (70.9 percent) at the Medicine Clinic were females with the average age of 55.09 years old; married (65.1 percent); their educational level was lower than or equivalent to secondary school (77.1 percent); they were either housewives or with no occupation (38.9 percent); the average monthly family income was 12,650 baht. They experienced and were aware that their illness was chronic. In a period of six months, they received services 3.5 times. Most of the subjects (38.9 percent) had welfare benefits as they were government servants/state enterprise employees. The reason for obtaining the services was due to easy access to services, convenience in travelling and they wanted to use their health benefit cards (72.6 percent and 56.3 percent, respectively). The average distance between home and hospital was 17.28 kilometers taking an average

of 34.24 minutes to travel. The service recipients estimated the average service fee of 692.34 baht while the actual receipts showed an average fee of 679.99 baht.

The amount of fee for health services that service recipients were willing to pay when obtaining services from the Medicine Clinic of the Out-Patient Department, Songkhla Hospital was 468.05 baht. The amount of fee they were willing to pay for obtaining convenience and security of a parking space for their car and motorcycle was 11.21 baht and 7.05 baht, respectively.

Factors related to willingness in paying health service fees found to be statistically significant ($p < .05$) were a right for health care and experience and awareness in the kind of illness they had. The variance ratio of willingness to pay for health service fees that could be explained with the variance of right for health care (Eta = .074, Beta = .069) was higher than that of experience and awareness in the kind of illness they had. The average amount that service recipients were willing to pay was 385.22 baht. The highest average fee that service recipients were willing to pay was 1,537.62 baht. This was the amount that government servants or state enterprise employees who had a right for health care were willing to pay. This amount was followed by the average amount of 1,523.58 baht that service recipients who had an experience and awareness in their chronic illness were willing to pay. This partially confirmed the put forth. Variances that were not statistically related to willingness to pay for health care services which rejected the hypothesis were age, gender, education, occupation, marital status, family income, services obtained, access to services, and health awareness.